DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2025/477 A COMISIEI

din 6 martie 2025

privind aplicabilitatea articolului 34 din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului în cazul atribuirii de contracte pentru activitățile legate de producerea și vânzarea angro de energie electrică în Belgia, cu excepția energiei electrice produse în centralele nucleare Doel 4 și Tihange 3

[notificată cu numărul C(2025) 1381]

(Numai textele în limbile franceză și neerlandeză sunt autentice)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

având în vedere Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE ([1]), în special articolul 35 alineatul (3),

după consultarea Comitetului consultativ pentru achizițiile publice,

întrucât:

1. SITUAȚIA DE FAPT ȘI PROCEDURA

(1) La 24 iulie 2024, autoritățile belgiene au prezentat Comisiei, în temeiul articolului 35 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE (denumită în continuare „cererea”), o cerere în numele Luminus, Norther și Ørsted (denumite în continuare „solicitantele”) privind producția și vânzarea angro de energie electrică în Belgia, cu excepția energiei electrice produse în centralele nucleare Doel 4 și Tihange 3. Cererea este conformă cu cerințele formale prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1804 a Comisiei ([2]) și în anexa I la respectiva decizie de punere în aplicare.

(2) Luminus este deținută în proporție de 68,63 % de Electricité de France (denumită în continuare „EDF”) Belgium SA, o filială a EDF Group, și își desfășoară activitatea în principal pe piețele energiei electrice și pe piețele gazelor și serviciilor energetice din Franța și Belgia.

(3) Norther este deținută în proporție de 50 % de Elnu NV, o filială a Elicio SA-NV, deținută integral de Nethys SA-NV, și în proporție de 50 % de Boreas Wind Offshore NV, o filială deținută integral de Eneco Wind Belgium NV. Eneco Wind Belgium NV este o filială a Eneco BV, un producător și furnizor internațional de energie electrică, gaze naturale și energie termică, Norther exploatează un parc eolian offshore în Marea Nordului în zona economică exclusivă belgiană.

(4) Ørsted face parte din grupul Ørsted, care este deținut în proporție de 50,12 % de statul danez. Ørsted nu desfășoară în prezent activități de producere sau comercializare a energiei în Belgia, dar are în vedere inițierea de activități în domeniul energiei din surse regenerabile în Belgia.

(5) Cererea nu a fost însoțită de o poziție fundamentată și justificată a autorității belgiene de concurență.

([1]) JO L 94, 28.3.2014, p. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj.

([2]) Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1804 a Comisiei din 10 octombrie 2016 privind normele de aplicare a articolelor 34 și 35 din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale (JO L 275, 12.10.2016, p. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2016/1804/oj).

(6) În conformitate cu punctul 1 litera (a) din anexa IV la Directiva 2014/25/UE, având în vedere că accesul liber la piață poate fi prezumat în temeiul articolului 34 alineatul (3) primul paragraf din directiva respectivă, astfel cum este indicat de asemenea în considerentul (15) din prezenta decizie, Comisia trebuie să adopte, în termen de 105 zile lucrătoare, un act de punere în aplicare menționat la articolul 35 din Directiva 2014/25/UE.

(7) La 30 iulie 2024, Comisia a solicitat autorităților belgiene să confirme, în termen de 10 zile lucrătoare, că datele furnizate de solicitante cu privire la cotele de piață erau valabile, chiar dacă erau diferite de datele oficiale publicate de Comisia federală belgiană pentru reglementarea energiei electrice și a gazelor (CREG). Comisia a primit confirmarea CREG la 2 septembrie 2024. La 28 noiembrie 2024, Comisia a solicitat autorităților belgiene clarificări suplimentare, care au fost furnizate la 27 ianuarie 2025. În conformitate cu punctul 2 din anexa IV la Directiva 2014/25/UE, termenul de adoptare a unei decizii de punere în aplicare este, prin urmare, 6 martie 2025.

2. **CADRUL JURIDIC**

(8) Directiva 2014/25/UE se aplică atribuirii de contracte pentru desfășurarea activităților legate de producerea și vânzarea angro de energie electrică, menționate la articolul 9 alineatul (1) litera (b) din directiva respectivă, cu excepția cazului în care activitatea în cauză este exceptată în temeiul articolului 34 din directiva menționată.

(9) Directiva 2014/25/UE impune autorităților publice și întreprinderilor controlate de stat din sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale disciplina în materie de achiziții publice pentru a asigura libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii, precum și respectarea principiilor care decurg din aceste libertăți. Motivele acestei alegeri legislative, în conformitate cu considerentul 1 din directivă, sunt faptul că autoritățile naționale continuă să fie în măsură să influențeze comportamentul acestor entități și caracterul închis al piețelor pe care își desfășoară activitatea entitățile din sectoarele respective.

(10) În conformitate cu articolul 34 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE, contractele destinate să permită desfășurarea unei activități cărora li se aplică directiva menționată, la cererea unui stat membru sau a unei entități contractante, nu fac obiectul directivei menționate dacă, în statul membru în care este desfășurată, activitatea este expusă direct concurenței pe piețe la care accesul nu este restricționat.

(11) Expunerea directă la concurență trebuie evaluată pe baza unor criterii obiective, ținându-se seama de caracteristicile specifice ale sectorului în cauză. Evaluarea respectivă este însă limitată de termenele scurte aplicabile și de necesitatea de a se baza pe informațiile de care dispune Comisia. Aceste informații provin fie din surse deja disponibile, fie din informațiile obținute în contextul cererii formulate în temeiul articolului 35 din Directiva 2014/25/UE și nu pot fi completate prin metode care ar necesita mai mult timp, cum ar fi, în particular, anchetele publice vizându-i pe operatorii economici în cauză ([3]).

(12) Expunerea directă la concurență pe o anumită piață ar trebui evaluată pe baza mai multor criterii, dintre care niciunul nu este decisiv în sine.

(13) Pentru a evalua dacă activitățile relevante sunt expuse concurenței directe pe piețele vizate de prezenta decizie, trebuie să se țină seama de cota de piață a principalilor actori, precum și de existența și amploarea sprijinului acordat producerii și vânzării angro de energie electrică din surse regenerabile în Belgia prin intermediul sistemelor publice.

(14) Astfel cum a amintit Tribunalul ([4]), sarcina probei revine solicitantului pentru a demonstra că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 34 din Directiva 2014/25/UE și, prin urmare, pentru a beneficia de o derogare de la aplicarea Directivei 2014/25/UE. Aceasta implică faptul că solicitantul ar trebui să însoțească cererea de dovezi cuprinzătoare pentru a demonstra că sunt îndeplinite condițiile pentru derogare.

([3]) A se vedea cauza T-575/20, SŽ – Tovorni promet/Comisia, ECLI:EU:T:2022:551, punctul 34.

([4]) A se vedea cauza T-463/14 Österreichische Post AG/Comisia, ECLI:EU:T:2016:243, punctul 41 și cauza T-575/20 SŽ – Tovorni promet/Comisia, ECLI:EU:T:2022:551, punctul 29.

3. EVALUARE

(15) În scopul punerii în aplicare a articolului 34 din Directiva 2014/25/UE, decizia trebuie să stabilească dacă activitățile la care se referă cererea sunt expuse, pe piețe la care accesul nu este restricționat în sensul dispoziției respective, unui nivel de concurență care asigură, chiar și în absența disciplinei achizițiilor publice impuse de normele detaliate privind achizițiile publice stabilite de Directiva 2014/25/UE, că achizițiile publice necesare pentru desfășurarea activității respective vor fi efectuate în mod transparent și nediscriminatoriu, pe baza unor criterii care să permită achizitorilor să identifice soluția cea mai avantajoasă, în ansamblu, din punct de vedere economic.

(16) Prezenta decizie se bazează pe situația de drept și de fapt din iulie 2024, pe informațiile transmise de solicitanți și pe informațiile puse la dispoziția publicului. Aceasta poate fi revizuită dacă, în urma unor modificări semnificative ale situației de drept sau de fapt, nu mai sunt îndeplinite condițiile de aplicabilitate a articolului 34 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE.

3.1. Accesul nerestricționat la piață

(17) Accesul la o piață se consideră nerestricționat în cazul în care statul membru în cauză a pus în practică și a aplicat actele juridice relevante ale Uniunii, enumerate în anexa III la Directiva 2014/25/UE, incluzând, în ceea ce privește producerea și vânzarea angro de energie electrică, Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului ([5]).

(18) Pe baza informațiilor de care dispune Comisia, Belgia a implementat și a aplicat Directiva (UE) 2019/944 ([6]). În consecință, se consideră că accesul la piața relevantă este nerestricționat în conformitate cu articolul 34 alineatul (3) din Directiva 2014/25/UE.

3.2. Evaluarea concurenței

3.2.1. *Definiția pieței relevante a produsului*

(19) Potrivit solicitantelor, piața relevantă a produsului este piața producției și vânzării angro de energie electrică convențională și din surse regenerabile. Acest lucru este în conformitate cu practica decizională a Comisiei în ceea ce privește cererile de scutire legate de producerea și vânzarea angro de energie electrică. Definiția pieței produselor reținută în prezenta decizie nu aduce atingere aplicării normelor Uniunii în materie de concurență.

(20) În deciziile anterioare, Comisia a constatat că unele sisteme de subvenții nu se opuneau concluziei potrivit căreia producția de energie electrică care beneficiază de acestea ar putea aparține pieței relevante a produsului. În Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/71 a Comisiei, adresată Țărilor de Jos ([7]), Comisia a observat în considerentele 19 și 21 că energia electrică produsă din surse regenerabile a fost vândută direct pe piață și că sistemul neerlandez SDE + a încurajat ofertele competitive, în timp ce concurenții ar încerca să își reducă la minimum costurile (de unde și subvenția de alimentare pe care ar primi-o). Prin urmare, Comisia a considerat că energia electrică produsă din surse regenerabile aparținea aceleiași piețe ca producția de energie electrică convențională. În Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/1499 a Comisiei ([8]) adresată Italiei, Comisia a remarcat în considerentele 37 și 38 că unele scheme de

([5]) Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (JO L 158, 14.6.2019, p. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

([6]) Directiva 2009/72/CE, care este menționată în anexa III la Directiva 2014/25/UE, a fost înlocuită cu Directiva (UE) 2019/944.

([7]) Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/71 a Comisiei din 12 decembrie 2017 de derogare, în ceea ce privește producerea și vânzarea angro de energie electrică în Țările de Jos, de la aplicarea Directivei 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE (JO L 12, 17.1.2018, p. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/71/oj).

([8]) Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/1499 a Comisiei din 28 iulie 2020 privind aplicabilitatea Directivei 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului producerii și vânzării angro a energiei electrice din surse regenerabile în Italia (JO L 342, 16.10.2020, p. 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2020/1499/oj).

energie electrică din surse regenerabile au făcut obiectul unei proceduri de ofertare cu un număr mare de solicitanți. În consecință, s-a constatat că producția de energie electrică care beneficiază de aceste scheme face parte din aceeași piață ca producția de energie electrică convențională. În Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/1500 a Comisiei ([9]) adresată Lituaniei, Comisia a arătat în considerentul 30 că energia electrică produsă în cadrul celei de a treia scheme de sprijin a primit sprijin bazat pe prime stabilit printr-o procedură de ofertare competitivă și a constatat că aceasta făcea parte din aceeași piață ca și producerea de energie electrică convențională. În Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/1376 a Comisiei ([10]) adresată Danemarcei, Comisia a constatat în considerentul 29 că alocarea finanțării publice era expusă concurenței printr-o procedură de ofertare care a disciplinat comportamentul producătorilor de energie electrică din surse regenerabile în ceea ce privește politica lor în domeniul achizițiilor publice. Prin urmare, Comisia a concluzionat că instalațiile de producere a energiei electrice din surse regenerabile, care fac obiectul cererii, aparțineau aceleiași piețe ca și producerea de energie electrică convențională. În Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/1978 a Comisiei ([11]) adresată Germaniei, Comisia a concluzionat, în considerentul 47, că producția și vânzarea angro de energie electrică din surse regenerabile care nu primesc subvenții sau subvenții direct legate de prețul pieței au fost expuse direct concurenței.

(21) În general, Comisia a concluzionat că se poate considera că producția de energie electrică din surse regenerabile concurează cu producția de energie electrică convențională fie în cazul în care nu primește subvenții, fie în cazul în care subvențiile primite au fost acordate prin intermediul unui mecanism care garantează că nivelul subvențiilor era direct legat de un preț de piață. Într-o serie de cazuri, Comisia a constatat că existența unei proceduri de ofertare a asigurat faptul că subvențiile erau legate de un preț de piață.

(22) Comisia ia notă de faptul că producerea de energie electrică în Belgia este sprijinită de trei categorii de scheme cu caracteristici diferite. Acestea sunt mecanismul de remunerare a capacității („CRM”), schema de subvenții pentru centralele nucleare Doel 4 și Tihange 3, astfel cum a fost extinsă după 2025 ([12]), și schemele de subvenții pentru energia electrică din surse regenerabile.

3.2.1.1. *Mecanismul de remunerare a capacității (CRM)*

(23) Solicitantele descriu situația după cum urmează. Belgia intenționează să închidă toate reactoarele nucleare de pe teritoriul său până în 2025, cu excepția celor mai recente două reactoare, unul situat la Doel și unul la Tihange. Potrivit operatorului belgian de transport și de sistem Elia ([13]), această închidere va necesita instalarea unei capacități suplimentare între 2 și 4 GW până în 2030. Cu toate acestea, funcționarea piețelor angro nu oferă suficiente stimulente pentru astfel de investiții. Cu toate acestea, este esențial pentru sistemul energetic să existe o capacitate flexibilă. Din punctul de vedere al cererii, energiile regenerabile, care sunt intermitente și aleatorii, trebuie completate cu mijloace de producție suficient de flexibile.

([9]) Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/1500 a Comisiei din 28 iulie 2020 privind aplicabilitatea Directivei 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului contractelor atribuite activităților legate de producerea și vânzarea angro de energie electrică în Lituania (JO L 342, 16.10.2020, p. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2020/1500/oj).

([10]) Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/1376 a Comisiei din 26 iulie 2022 privind aplicabilitatea articolului 34 din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește generarea și vânzarea angro de energie electrică în Danemarca (JO L 206, 8.8.2022, p. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1376/oj).

([11]) Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/1978 a Comisiei din 21 septembrie 2023 privind aplicabilitatea articolului 34 din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului în cazul atribuirii contractelor pentru activități legate de producerea și vânzarea angro a energiei electrice din surse regenerabile în Germania, cu excepția energiei electrice din surse regenerabile produse în instalații care au fost puse în funcțiune înainte de 1 august 2014 și care beneficiază în continuare de finanțare publică și a activităților legate de producerea și vânzarea cu ridicata a energiei electrice din parcurile eoliene offshore puse în funcțiune după 1 ianuarie 2012 și care fac obiectul Legii privind sursele regenerabile de energie din 2012 (Erneuerbare-Energien-Gesetz) din Germania (JO L 235, 25.9.2023, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/1978/oj).

([12]) Întrucât producția și vânzarea angro de energie electrică din Doel 4 și Tihange 3 nu fac obiectul cererii, Comisia nu va analiza acest sistem.

([13]) A se vedea Elia, *Adequacy & flexibility study for Belgium* (Studiu de flexibilitate și adecvare pentru Belgia) (2024-2034), 29 iunie 2023, p. 15, 191, 205, 223, 269, disponibil la adresa https://issuu.com/eliagroup/docs/adequacy_flexibility_study_for_belgium_2024-203?fr=sOTBhNDYxOTUwMTY.

(24) Solicitantele adaugă că Belgia a introdus CRM din acest motiv. Atât timp cât un producător poate garanta disponibilitatea, acesta este eligibil pentru mecanism, care este neutru în ceea ce privește tehnologia sau sursa de origine a energiei. CRM, care a intrat în vigoare în martie 2021, încurajează investițiile prin garantarea unei profitabilități suficiente pentru proiectele care asigură o producție de vârf și mecanisme de echilibrare. Acesta funcționează prin licitație concurențială. Acest mecanism a fost aprobat prin Decizia (UE) 2022/639 a Comisiei ([14]) în 2021.

(25) Potrivit reclamantelor, activitățile care beneficiază de mecanismul CRM aparțin pieței globale angro și de producție, deoarece: (i) energia electrică este vândută direct pe piața angro; (ii) nu beneficiază de prioritatea de injectare; (iii) sau de exceptarea de la responsabilitatea de echilibrare; (iv) subvenția nu oferă nicio acoperire împotriva riscului de piață; (v) valoarea subvenției nu acoperă mai mult decât costurile suplimentare nete asociate costurilor de construcție, întreținere și exploatare a unei centrale termice exploatate pentru a garanta securitatea aprovizionării minus veniturile relevante de pe piață ale acestei centrale electrice. Comisia este de aceeași părere.

3.2.1.2. *Schemele de subvenții pentru energia electrică din surse regenerabile*

(26) Solicitanții au propus ca schemele de subvenții aplicabile pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile în Belgia să fie grupate în următoarele categorii.

3.2.1.2.1. Prime fixe și definite prin lege

(27) Această categorie include: parcurile eoliene offshore C-Power, Belwind, Northwind și Nobelwind, prima schemă privind certificatele verzi („GC") a din regiunea Bruxelles (infrastructuri instalate între 2004 și iunie 2011), prima și a doua schemă GC din regiunea valonă (infrastructuri instalate între 2002 și iulie 2014), prima schemă GC din regiunea flamandă (infrastructuri instalate între 2009 și 2012).

(28) Solicitantele susțin că aceste parcuri eoliene offshore ar trebui considerate ca aparținând pieței generale de producție și de vânzare angro, dat fiind că subvențiile primite nu acoperă mai mult decât costurile suplimentare nete ale proiectelor. Cu toate acestea, în deciziile menționate în considerentul 18, Comisia a considerat în mod repetat că instalațiile care beneficiază de subvenții fixe nu făceau parte din ansamblul producției de energie electrică și al pieței angro. Pentru Comisie, astfel de subvenții protejează beneficiarii de concurență prin asigurarea unor niveluri garantate ale veniturilor. Comisia nu vede niciun motiv pentru a se abate de la această abordare.

3.2.1.2.2. Primă dependentă de prețul de pe piața energiei electrice și definită din punct de vedere juridic

(29) Această categorie include: a doua schemă GC din regiunea Bruxelles (infrastructuri instalate începând din iulie 2011), a treia schemă GC din regiunea valonă (infrastructuri instalate începând din iulie 2014), prima schemă GC din regiunea flamandă (infrastructuri instalate începând din 2013), parcurile eoliene offshore Norther, Rentel, Seamade, Northwester II.

(30) Pentru schemele regionale, costurile proiectului sunt reevaluate anual, iar costul estimat al proiectului aferent proiectelor instalate este indexat pentru a ține seama de variațiile cheltuielilor de funcționare. Pentru parcurile eoliene offshore, subvenția face obiectul unei indexări lunare specifice proiectului pe baza unui indice al prețurilor de consum.

(31) Reclamantele susțin că instalațiile care beneficiază de subvenții care depind de prețul pieței energiei electrice cu o primă definită din punct de vedere juridic fac parte din piața globală a producției de energie electrică și din piața angro. Comisia împărtășește acest punct de vedere, întrucât subvențiile respective sunt legate de un preț de piață.

([14]) Decizia (UE) 2022/639 a Comisiei din 27 august 2021 privind schema de ajutoare SA.54915-2020/C (ex 2019/N) Belgia – Mecanismul de remunerare a capacității de producție (JO L 117, 19.4.2022, p. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/639/oj).

3.2.1.2.3. Primă dependentă de prețul de pe piața energiei electrice, definită printr-un proces de licitație competitiv

(32) Această categorie include proiectele din zona Princess Elisabeth. Reclamantele susțin că, întrucât instalațiile viitoare din cadrul acestui sistem vor primi subvenții definite printr-un proces de licitație competitiv, acestea ar trebui să facă parte din întreaga piață de producție și de vânzare angro. Comisia împărtășește acest punct de vedere, întrucât subvențiile respective sunt legate de un preț de piață.

3.2.1.2.4. Subvenție bazată pe capacitate – nivelul subvenției definit printr-un proces de licitație competitiv

(33) Această categorie include proiectele de energie solară și eoliană onshore de capacitate mică până la medie instalate în Flandra în perioada 2021-2023. Reclamantele susțin că, întrucât aceste instalații primesc subvenții definite prin intermediul unei proceduri de licitație concurențiale, acestea ar trebui să facă parte din piața globală de producție și vânzare angro de energie electrică. Comisia împărtășește acest punct de vedere, întrucât subvențiile respective sunt legate de un preț de piață.

3.2.1.2.5. Facilități care nu mai primesc subvenții

(34) Solicitantele susțin că instalațiile care au încetat să mai primească subvenții ar trebui să facă parte din piața globală de producție și de vânzare angro. Comisia împărtășește acest punct de vedere, întrucât aceste instalații nu primesc nicio subvenție și își vând producția numai la prețul pieței energiei electrice. Acest lucru este în conformitate cu abordarea adoptată în deciziile anterioare de derogare, cum ar fi Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/1978 privind Germania.

(35) Comisia constată că piața globală a producției și vânzării angro de energie electrică este compusă din producția și vânzarea angro de energie electrică convențională, din producția și vânzarea angro de energie electrică sprijinită de CRM și din producția și vânzarea angro de energie electrică din surse regenerabile care primesc subvenții pe baza prețurilor pieței. Producția și vânzarea angro de energie electrică din surse regenerabile de energie care beneficiază de prime fixe și definite prin lege formează o piață separată.

3.2.2. ***Definiția pieței geografice relevante***

(36) Potrivit BDEW, pe baza practicii decizionale a Comisiei, piața geografică relevantă ar trebui definită ca piața națională, care cuprinde teritoriul Belgiei ([15]). Solicitanții subliniază că Belgia are legături strânse cu celelalte țări din regiunea Europei Centrale și de Vest (Austria, Belgia, Franța, Germania, Luxemburg și Țările de Jos).

(37) În practica sa anterioară ([16]), Comisia a considerat că piața producerii și vânzării angro de energie electrică are o dimensiune națională. Poziția solicitantului este conformă cu practica decizională a Comisiei.

(38) În absența oricărei indicații privind un domeniu de aplicare diferit al pieței geografice, în scopul evaluării în temeiul prezentei decizii și fără a aduce atingere dreptului Uniunii în materie de concurență, se poate considera că domeniul de aplicare geografic al producerii și vânzării angro a energiei electrice din surse convenționale și regenerabile constă în teritoriul Belgiei.

3.2.3. ***Analiza pieței***

(39) Comisia urmărește să evalueze, în această etapă, dacă activitățile vizate de cerere sunt sau nu expuse unui nivel suficient de concurență pentru a se asigura că disciplina în materie de achiziții publice prevăzută de Directiva 2014/25/UE nu este necesară. În speță, factorii care trebuie luați în considerare pentru efectuarea acestei evaluări sunt cotele de piață, nivelurile de concentrare și influența importurilor de energie electrică asupra concurenței pe piața belgiană a producției și a vânzării angro de energie electrică.

([15]) Punctul 3.2 din cerere.

([16]) A se vedea Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/71, Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/1500, Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/1978, op. cit.

3.2.3.1. *Instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile care beneficiază de prime fixe și definite prin lege*

(40) În conformitate cu deciziile sale anterioare menționate în considerentul 18, Comisia constată, în cazul de față, că subvențiile fixe și definite din punct de vedere juridic pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile nu garantează faptul că instalațiile care beneficiază de astfel de subvenții sunt expuse direct concurenței.

(41) În consecință, întrucât condițiile prevăzute la articolul 34 din Directiva 2014/25/UE nu sunt îndeplinite, Directiva 2014/25/UE ar trebui să se aplice în continuare contractelor destinate să permită realizarea producției de energie electrică din surse regenerabile care beneficiază de prime fixe și definite din punct de vedere juridic în Belgia.

3.2.3.2. *Cotele de piață pe piața globală a producției de energie electrică și pe piața angro din Belgia*

(42) Solicitanții oferă următoarea imagine de ansamblu a cotelor de piață în perioada 2019-2023 pe piața producției de energie electrică și pe piața angro.

Cotele de piață ale celor mai mari cinci producători din Belgia (energie produsă, în MWh)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Engie	64 %	64 %	62,4 %	53,5 %	52,2 %
Luminus	13,7 %	13,7 %	11,9 %	13,7 %	14,1 %
RWE	2,6 %	2,6 %	3 %	2,8 %	2,7 %
Eneco	3,1 %	3,1 %	3,2 %	4,4 %	4,2 %
Energie totală	2,5 %	2,5 %	3,5 %	3,5 %	3,3 %
Cotele de piață ale celor mai mari cinci producători din Belgia (capacitate instalată, în MW)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Engie	43,7 %	43,7 %	41,9 %	37,8 %	33,5 %
Luminus	11,4 %	11,4 %	11,1 %	10,5 %	10,2 %
RWE	2,6 %	2,6 %	2,4 %	2,4 %	2,5 %
Eneco	4,2 %	4,2 %	4,1 %	4,3 %	4,5 %
Energie totală	3,7 %	3,7 %	3,5 %	3,8 %	3,9 %

(43) Scăderea cotei de piață a Engie în 2022 și 2023 poate fi atribuită în principal închiderii reactoarelor nucleare Doel 3 (septembrie 2022) și Tihange 2 (martie 2023).

(44) Se preconizează că cota de piață a Engie va scădea în continuare începând cu 2025, odată cu închiderea a încă trei reactoare, Doel 1, Doel 2 și Tihange 1. Restul reactoarelor nucleare, Doel 4 și Tihange 3, vor fi exploatate până în 2035, în urma unui acord între guvernul belgian și Engie.

(45) Potrivit reclamantelor, cota de piață a Engie în ceea ce privește producția și vânzarea angro de energie electrică în Belgia ar fi de 52 % în 2023, de 44 % în 2024 și de 32 % în 2025. Acest lucru se datorează faptului că, începând din 2025, producția celor două reactoare nucleare rămase este considerată a fi împărțită între Engie și statul belgian, întrucât reactoarele vor fi exploatate de BE-NUC, o întreprindere comună între Engie și statul belgian, fiecare deținând 50 %.

(46) Indicele Herfindahl-Hirschman (IHH), care măsoară concentrarea pieței, se situează la următoarele niveluri (foarte ridicate până la ridicate) pentru piața producției și vânzării angro de energie electrică din Belgia:

HHI	2019	2020	2021	2022	2023
	4 108	3 996	4 343	4 115	3 150

Se preconizează că acesta va scădea semnificativ (2 253) în 2025 și ulterior, deoarece producția reactoarelor nucleare va rămâne stabilă, în timp ce producția din surse regenerabile va crește.

(47) Cota de piață a celor mai mari trei întreprinderi pe piața producției și vânzării angro de energie electrică a scăzut de la 79 % la 72 % între 2019 și 2023.

(48) Comisia observă că piața belgiană a producției și vânzării angro de energie electrică a fost foarte concentrată până în prezent. Concentrarea ar trebui redusă după 2025, odată cu închiderea planificată a încă trei reactoare nucleare.

3.2.3.3. *Analiza presiunii concurențiale exercitate de importurile de energie electrică*

(49) Solicitantele explică faptul că, deși concentrarea pieței este ridicată, importurile de energie electrică exercită o presiune concurențială importantă.

(50) Comisia recunoaște că importurile de energie electrică exercită o anumită presiune concurențială. Cu toate acestea, Comisia observă, de asemenea, că, în ultimii zece ani, Belgia a exportat în cea mai mare parte energie electrică către țările învecinate. Potrivit cifrelor furnizate de solicitanți ([17]), Belgia a fost un importator net de energie electrică în 2023, dar a fost un exportator net între 2018 și 2022. În următorii ani, este probabil ca Belgia să importe mai multă energie electrică din cauza închiderii reactoarelor nucleare.

(51) Solicitantele compară situația din Belgia cu cea din Lituania, în cazul căreia Comisia a recunoscut importanța importurilor de energie electrică ([18]). Cu toate acestea, cele două cazuri sunt diferite, deoarece în Lituania importurile au reprezentat 80 % din cererea de energie electrică în 2018, în timp ce în Belgia importurile ar reprezenta între 20 și 40 % din cererea de energie electrică în următorii 10 ani, conform unui studiu al CREG menționat în cerere ([19]).

(52) Prin urmare, Comisia nu împărtășește opinia solicitantelor potrivit căreia importanța importurilor este comparabilă în cauzele belgiană și lituaniană. Având în vedere diferențele expuse în considerentele (46) și (47), Comisia concluzionează că importurile de energie electrică nu pot fi considerate un factor decisiv pentru a măsura expunerea la concurență pentru piața belgiană de producere și vânzare angro a energiei electrice.

(53) Cu toate acestea, Comisia recunoaște că importurile de energie electrică ar putea exercita o presiune concurențială asupra producției de energie electrică în viitor, deoarece capacitatea Belgiei va fi redusă odată cu închiderea planificată a trei reactoare nucleare în 2025. Această tendință nu s-a materializat încă, întrucât Belgia a fost în cea mai mare parte un exportator net în ultimii cinci ani.

3.2.3.4. *Entități contractante active pe piața globală a producției și vânzării angro de energie electrică din Belgia*

(54) Solicitantele explică faptul că Luminus este o entitate contractantă, dat fiind că este deținută în proporție de 68,63 % de EDF Belgium SA, care este o filială deținută în proporție de 100 % de EDF Group, societate pe acțiuni de drept francez, deținută de statul francez.

([17]) Punctul 121 din cerere.
([18]) A se vedea considerentele 51 și 52 din Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/1500, op. cit.
([19]) Tabelul 9 din anexa II la cerere.

(55) Solicitantele consideră că Norther este o entitate contractantă, având în vedere că este deținută în proporție de 50 % de Nethys, ea însăși o filială deținută în proporție de 100 % de Enodia, o „intercomunală" deținută de provincia Liège, de 74 comune din zona Liège și de regiunea valonă. Comisia este de acord că Norther trebuie considerată o entitate contractantă. Pe lângă Norther, Nethys controlează, prin intermediul filialei sale Elicio, o serie de filiale din Belgia ([20]) care își desfășoară activitatea în domeniul producerii și vânzării angro de energie electrică din surse regenerabile (denumite în continuare „celelalte filiale ale Nethys"), pe care Comisia le consideră entități contractante.

(56) Potrivit solicitantelor, entitățile contractante (un grup în care solicitantele includ Luminus și Norther, dar nu încă Ørsted, întrucât aceasta din urmă nu își desfășoară încă activitatea în Belgia) dețin cote de piață combinate pe piața globală a producției și vânzării angro de energie electrică în Belgia cuprinse între 20 și 30 % în termeni de capacitate și între 15 și 20 % în termeni de producție în perioada 2019-2023 ([21]).

(57) În pofida faptului că solicitantele arată că Engie este deținută în proporție de 23,64 % de statul francez, care controlează 33,97 % din drepturile de vot, acestea afirmă că Engie nu își desfășoară activitatea pe platformele europene de achiziții publice, deoarece, în opinia reclamantelor, aceasta nu intră sub incidența directivei ([22]).

(58) Caisse des Dépôts et Consignations (denumită în continuare „CDC"), o instituție publică franceză, deține 3,63 % din acțiuni și 3,53 % din drepturile de vot ([23]). Acționarii publici francezi, cu 27,27 % din acțiuni și 38,03 % din drepturile de vot, au o minoritate de blocare.

(59) Ceilalți acționari importanți ai Engie sunt The Capital Group Companies (6,37 % din acțiuni, 5,05 % din drepturile de vot), Blackrock (4,51 % din acțiuni și 3,44 % din drepturile de vot) și angajații Engie (3,49 % din acțiuni și 4,18 % din drepturile de vot). Prin urmare, autoritățile contractante franceze sunt de departe cel mai mare acționar al Engie.

(60) La ultimele cinci adunări generale anuale (AGM) ale acționarilor Engie, statul francez și CDC au deținut mai mult de jumătate din voturile efectiv exprimate de acționari. Pe baza fișelor de vot AGM disponibile pe site-ul Engie ([24]), Comisia efectuează următorul calcul al exercitării drepturilor de vot:

	2020	2021	2022	2023	2024
Ponderea entităților publice franceze (stat + CDC) (în % din totalul drepturilor de vot)	36,9	36,91	37,3	37,3	38,03

([20]) Elicio plateau de Bassenge, Elicio Wind for Water NV, Elicio WP NV, Elicio Bastogne NV, Elicio Maldegem NV, Elicio Berlare NV, Elicio SLH NV și Elicio Plus NV, astfel cum se menționează în anexa 1 la răspunsul autorităților belgiene din 27 ianuarie 2025.

([21]) Punctul 116 din cerere.

([22]) Punctul 164 din cerere.

([23]) A se vedea https://www.engie.com/en/shareholders/engie-share/shareholder-structure.

([24]) A se vedea https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2024-05/R%C3%A9sultat%20Des%20Votes%20VF%20AGM%2030.04.2024.pdf
https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2023-04/R%C3%A9sultat%20Des%20Votes.pdf
https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2022-04/ENGIE%20-%20Re%CC%81sultat%20du%20scrutin%20en%20franc%CC%A7ais.pdf
https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2021-05/ENGIE%20-%20R%C3%A9sultat%20du%20scrutin%20en%20fran%C3%A7ais.pdf
https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2020-05/ENGIE%20-%20R%C3%A9sultat%20du%20scrutin%20AG%20du%2014-05-2020.pdf.

	2020	2021	2022	2023	2024
Procentul voturilor exprimate (în % din totalul drepturilor de vot)	71,682	68,472	70,6	74,17	72,1
Procentul drepturilor de vot deținute de autoritățile contractante franceze (în % din voturile exprimate)	51,48	53,9	52,83	50,29	52,75

(61) În temeiul dreptului francez ([25]), statul francez are, de asemenea, posibilitatea de a transforma o acțiune ordinară a Engie într-o acțiune privilegiată (acțiune de aur) prin intermediul unui decret, în cazul în care sunt în joc interesele naționale esențiale, în special în ceea ce privește continuitatea și securitatea aprovizionării. Această acțiune de aur conferă statului drepturi specifice, cum ar fi opoziția față de vânzarea activelor strategice către un terț sau condiționarea intrării de noi acționari în capitalul societății peste un anumit prag de acordul ministrului economiei.

(62) Comisia a oferit Engie posibilitatea de a prezenta observații cu privire la acest aspect specific, ceea ce Engie a făcut la 24 decembrie 2024. Engie susține că statul și CDC nu ar trebui să fie considerate o singură autoritate contractantă și că, chiar dacă ar fi vorba despre acestea, nu se poate prezuma că acestea exercită o influență dominantă asupra Engie. Engie adaugă că statul francez nu numește decât trei dintre cei 14 membri ai consiliului de administrație al Engie.

(63) Engie susține că, în temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (b) din directivă, este relevantă numai majoritatea voturilor aferente acțiunilor emise de întreprindere, nu și procentul de voturi exprimat în cadrul adunărilor generale ale acționarilor. Cu toate acestea, definiția întreprinderii publice de la articolul 4 alineatul (2) prima teză din directivă include influența dominantă exercitată de autoritățile contractante prin majoritatea voturilor exprimate în cadrul adunărilor generale ale acționarilor. Influența dominantă prin controlul majorității voturilor aferente acțiunilor emise de întreprindere, astfel cum se menționează la articolul 4 alineatul (2) litera (b), este unul dintre cazurile în care se presupune o astfel de influență dominantă; aceasta nu exclude influența dominantă în alte situații.

(64) Comisia consideră că, ținând seama de elementele descrise în considerentele 57-63, autoritățile contractante exercită o influență dominantă asupra Engie în sensul articolului 4 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE. În consecință, Engie ar trebui considerată entitate contractantă în temeiul articolului menționat.

(65) Comisia consideră că situația concurențială a societăților Engie și Luminus, pe de o parte, și a Norther, a celorlalte filiale ale Nethys, precum și ale Ørsted, pe de altă parte, este foarte diferită. Engie și Luminus au o prezență puternică de lungă durată pe piața belgiană a producției și vânzării angro de energie electrică. În 2019, cotele lor de piață au fost de 64 % și, respectiv, 13,7 %, iar în 2023 de 52,2 % și 14,1 % ([26]). Chiar și după 2025, pe baza previziunilor solicitantelor, Engie și Luminus și-ar menține o poziție foarte puternică pe piața belgiană a producției și vânzări angro de energie electrică, întrucât se preconizează că acestea vor rămâne de departe cei mai mari actori de pe piață cel puțin până în 2034 ([27]).

(66) Pozițiile puternice cumulate ale Engie și Luminus pe piața belgiană a producției și vânzării angro de energie electrică sunt consolidate de portofoliile lor diversificate de producție. Printre acestea se numără producția provenită de la centrale nucleare situate în Belgia ([28]), care le oferă acces la o sursă stabilă și competitivă (datorită costului său marginal scăzut) de producere flexibilă a energiei electrice la sarcina de bază. De asemenea, ambele exploatează centrale hidroelectrice și centrale electrice pe bază de gaze în Belgia, care asigură o producție flexibilă de energie electrică la sarcina de vârf.

([25]) Articolul L111-69 din *Code de l'énergie*, modificat prin *Loi 2019-486 relative à la croissance et à la transformation des entreprises*, cunoscută sub numele de „*Loi Pacte*".

([26]) Tabelul 8 din anexa II la cerere.

([27]) Tabelul 8 din anexa II la cerere.

([28]) Atât Engie, cât și Luminus beneficiază, de asemenea, de drepturi de tragere pentru anumite centrale nucleare franceze. Acționarul majoritar al Luminus (EDF) exploatează o flotă de 56 de reactoare nucleare în Franța. Producția franceză de energie electrică nucleară poate fi importată în Belgia prin interconexiunile dintre cele două țări.

(67) În plus, indicele IHH, menționat în considerentul 46, indică niveluri ridicate de concentrare a pieței și, în ceea ce privește cotele de piață, demonstrează faptul că concurenții au nevoie de mult timp pentru a contesta poziția dominantă a actorilor consacrați. De fapt, se preconizează că concentrarea pieței va scădea semnificativ doar în raport cu închiderea planificată a reactoarelor nucleare din Belgia, și nu din cauza intrării pe piață sau a extinderii acesteia.

(68) Situația entităților contractante Norther, celelalte filiale ale Nethys și Ørsted, este însă diferită. Norther exploatează doar un parc eolian în prezent. Producția de energie electrică din energie eoliană nu este flexibilă și depinde de condițiile meteorologice. Ørsted nu este încă prezentă pe piața belgiană a producției și vânzării angro de energie electrică. Chiar și pentru următorii zece ani, nu se preconizează că aceste două societăți vor deveni actori majori în Belgia ([29]). Ambele se confruntă cu concurența din partea principalilor jucători Engie și Luminus. Rezultă că activitățile Norther și Ørsted pe piața producției și vânzării angro de energie electrică din Belgia ar trebui considerate ca fiind expuse direct concurenței.

(69) Deși derogarea prevăzută la articolele 34 și 35 din Directiva 2014/25/UE a fost până în prezent acordată sau refuzată, pe baza circumstanțelor relevante, în raport cu activitatea de pe piața relevantă în ansamblul său, cazul de față prezintă caracteristici care ar face o astfel de abordare incompatibilă cu obiectivul urmărit de prezenta directivă, și anume asigurarea respectării libertăților pieței interne în ceea ce privește achizițiile de entități de exploatare a rețelei dominate de guvern, fără a împovăra inutil activitățile care sunt expuse direct concurenței.

(70) Sectoarele economice vizate de Directiva 2014/25/UE se caracterizează prin prezența unor foste monopoluri de stat, încă controlate sau influențate de autoritățile publice, care se pot confrunta cu grade diferite de concurență și ale căror cote de piață, deși în scădere, rămân adesea ridicate. Influența autorităților publice asupra entităților contractante generează riscul ca, în lipsa aplicabilității directivei privind achizițiile publice, furnizorii naționali să fie favorizați în achizițiile publice ale entității contractante în cauză. Cu toate acestea, situația este diferită în speță, întrucât unele dintre solicitante sunt entități contractante care dețin o cotă de piață redusă și uneori sunt doar un concurent potențial sau un nou intrat pe piața relevantă. Rezultă că, deși activitatea unora dintre solicitante poate fi considerată, pentru acest motiv, ca fiind expusă direct concurenței, în special din partea entităților contractante stabilite care sunt operatori tradiționali cu cote de piață mari, nu se poate acorda o derogare tuturor reclamantelor, nici activității luate în ansamblu pe piața producției și vânzării angro de energie electrică din Belgia și efectuate de toate entitățile care își desfășoară activitatea în Belgia. Cu toate acestea, refuzul de a acorda derogarea acelor solicitante ale căror activități sunt expuse direct concurenței, deoarece activitățile altor actori majori de pe piață nu sunt expuse direct concurenței, ar contraveni obiectivului urmărit de articolul 34 din Directiva 2014/25/UE. În consecință, Comisia consideră că este adecvat, având în vedere caracteristicile pieței în acest caz, să se acorde scutirea numai anumitor solicitante.

4. **CONCLUZIE**

(71) Întrucât condițiile prevăzute pentru o derogare la articolul 34 din Directiva 2014/25/UE nu sunt îndeplinite, Directiva 2014/25/UE ar trebui să se aplice în continuare contractelor destinate să permită realizarea producției de energie electrică din surse regenerabile care beneficiază de prime fixe și definite din punct de vedere juridic în Belgia.

(72) Având în vedere factorii examinați la considerentele (40) - 70, ar trebui să se considere că condiția expunerii directe la concurență, prevăzută la articolul 34 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE, nu este îndeplinită în Belgia în ceea ce privește activitățile societăților Engie și Luminus legate de piața globală a producției și vânzării angro de energie electrică din surse regenerabile din Belgia.

(73) Prin urmare, Directiva 2014/25/UE ar trebui să se aplice în continuare atunci când Engie și Luminus atribuie contracte destinate să permită desfășurarea activităților respective sau atunci când sunt organizate concursuri de proiecte astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 17 din Directiva 2014/25/UE pentru desfășurarea unor astfel de activități în zona geografică respectivă.

([29]) Tabelul 8 din anexa II la cerere.

(74) Având în vedere factorii examinați în considerentele 40-70, condiția expunerii directe la concurență prevăzută la articolul 34 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE ar trebui considerată ca fiind îndeplinită în Belgia în ceea ce privește activitățile Norther, celelalte filiale ale Nethys și Ørsted legate de piața globală a producției și vânzării angro de energie electrică din Belgia.

(75) Dimpotrivă, Directiva 2014/25/UE nu ar trebui să se aplice atunci când Norther, celelalte filiale ale Nethys și Ørsted atribuie contracte destinate să permită aceste activități sau atunci când sunt organizate concursuri de proiecte, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 17 din Directiva 2014/25/UE, pentru desfășurarea unor astfel de activități în zona geografică respectivă.

(76) Prezenta decizie nu aduce atingere aplicării normelor Uniunii în materie de concurență și dispozițiilor din alte domenii ale legislației Uniunii. În special, criteriile și metodologia utilizate pentru evaluarea expunerii directe la concurență în temeiul articolului 34 din Directiva 2014/25/UE nu sunt neapărat identice cu cele utilizate pentru efectuarea unei evaluări în temeiul articolului 101 sau al articolului 102 din Tratat ori în temeiul Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului ([30]), după cum a confirmat Tribunalul Uniunii Europene ([31]),

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Directiva 2014/25/UE continuă să se aplice atribuirii de către entitățile contractante a contractelor destinate să permită derularea activităților de producere și vânzare angro de energie electrică din surse regenerabile de energie care beneficiază de prime fixe și definite de lege care urmează să fie desfășurate în Belgia.

Articolul 2

Fără a aduce atingere articolului 1, Directiva 2014/25/UE nu se aplică atribuirii de către Norther, celelalte filiale ale Nethys și Ørsted, a contractelor destinate să permită desfășurarea activităților de producere și de vânzare angro a energiei electrice în Belgia. Directiva 2014/25/UE continuă să se aplice atribuirii de către alte entități contractante a contractelor destinate să permită desfășurarea activităților de producere și de vânzare angro a energiei electrice în Belgia.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Regatului Belgiei.

Adoptată la Bruxelles, 6 martie 2025.

Pentru Comisie
Stéphane SÉJOURNÉ
Vicepreședinte executiv

([30]) Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi [Regulamentul (CE) privind concentrările economice] (JO L 24, 29.1.2004, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj).

([31]) Hotărârea Tribunalului din 27 aprilie 2016, Österreichische Post AG/Comisia, T-463/14, ECLI:EU:T:2016:243, punctul 28. A se vedea, de asemenea, considerentul 44 din Directiva 2014/25/UE.